

# SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inzerati do 80 petih vrst v Din 2, do 100 vrst v Din 2,50, od 100 do 300 vrst v Din 3, večji inzerati po višji vrsti Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO  
LJUBLJANA, Knačjeva ulica št. 5  
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // ELJE, celjsko uredništvo, Slovenskega ulica 1, telefon št. 65; Podružnica uprave: Kocenov ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slovniški trg 5 // Polno hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

## Po Hitlerjevem govoru:

# Vojna se bo nadaljevala

**Pobude, ki jih je v svojem večerajšnjem govoru dal kancelar Hitler, smatrajo v Londonu in Parizu za nezadostne in nesprejemljive, ker ne ustrezajo osnovnim načelom, zaradi katerih sta se Anglija in Francija odločili, da stopita v vojno**

Berlin, 7. oktobra. r. Kancelar Hitler je imel večeraj v državnem zboru 87 minut trajajoč govor. V začetku je govoril zelo monotono in izredno hitro, tako da ga je bilo jedva razumeti. Seje proti koncu, ko je opisoval grozote vojne, ki bo nastala, če zapadni veličli ne bosta prenehali z vojno proti Nemčiji, je govoril z večjim poudarkom.

V prvem delu svojega govora je Hitler opisoval zmago nad Poljsko in ponavljal znano nemško stališče, da je morala Nemčija seči po orožju, ker je Poljska odklonila vse dobrosamernе nemške predloge. V drugem delu je pojasnjeval zavezništvo med narodnim socializmom in komunizmom ter podčrtil sklep Nemčije in Rusije, da bosta sami odločili v vzhodnem delu Evrope, zlasti glede Poljske. Ni pa navedel nobenih obveznosti, ki bi jih bila Rusija prevzela v tem pogledu.

V tretjem delu svojega govora je kancelar Hitler izrazil željo po sklicanju med-

narodne mirovne konference, ki naj bi priznala nemške in ruske osvojitve na Poljskem, vrnila Nemčiji kolonije in po rešitvi teh problemov rešila tudi vsa ostala sporna evropska vprašanja. Predno pa bi se mogla taka konferenca sestati, bi morali Anglija in Francija ustaviti vojno proti Nemčiji, ker da ni mogoče razpravljati o miru med gnenjem topov.

Na koncu je razvil kancelar Hitler svoj načrt o preselitvi vseh nemških manjšin iz držav južne in južnovzhodne Evrope, da bi se na ta način odstranili sleherni povodi za morebitne konflikte v bodočnosti.

Pozornost je zbudilo dejstvo, da Hitler ni z nobeno besedo omenil možnosti vojaškega sodelovanja Nemčije z Rusijo in Italijo.

Splošno ugotavljajo, da kancelar Hitler ni stavil, kakor se je splošno pričakovalo, nobenega konkretnega predloga glede sklenitve miru.

»New Chronicle« naglašja, da je Hitlerjev govor zaprt vrata za vsako raspravo o poljskem vprašanju med zapadnimi demokracijami in Nemčijo.

»Daily Express« pravi, da ni nobenega

dvoma, da Anglija in Francija lahko razpravljata samo o takim miru, ki bi bil v skladu z glavnimi cilji, zaradi katerih sta zapadni demokraciji stopili v vojno.

## PARIZ: Poskus mirovnega diktata

Pariz, 7. oktobra. e. V komentarjih Hitlerjevega govora podčrtavajo francoski listi, da ni bilo izpolnjeno upanje, da bo Hitlerjev govor močno vplival na nadaljnji razvoj položaja v Evropi. Pomen govora je po mnenju francoskih političnih krogov toliko manjši, kolikor so bili večji uspehi, ki so jih zavezniki dosegli v poslednjih dneh. Nemško-ruski sporazum pred vsem ni imel takih uspehov in rezultatov, kakor so jih v Berlinu pričakovali. Posledice tega sporazuma so bile, da so se nekateri države še bolj trdno postavile na stališče, ki ga zastopata Francija in Anglija. Čedalje več je držav, ki nečjejo priznati nove delitve Poljske. Poudariti je treba, da niti Mussolini, niti Roosevelt nečeta posredovati za takšen mir in pod takšnimi pogoji, kakor jih zahteva in predlaga Nemčija. Rusija utrjuje svoj položaj kljub vsem pogodbam, ki jih ima z Nemčijo, kar pa se seveda ne dogaja v korist temveč v politično in gospodarsko škodo Nemčije. Rusija si prizadeva še poglobiti svoje gospodarske odnose z Anglijo. Anglija pa dela Nemčiji na gospodarskem področju veliko konkurenco v nekaterih nevturalnih državah, ki imajo z Nemčijo gospodarske in trgovinske pogodbe. Omeniti je treba tudi velik uspeh, ki sta ga Anglija in Francija doseg-

li v borbi z nemškimi podmornicami in z blokado. Če upoštevamo vsa ta dejstva, trdijo francoski listi v svojih komentarjih Hitlerjevega govora, je jasno, v kakšnem položaju je danes Nemčija in zakaj je Nemčija indirektno prisiljena tudi Ameriko, naj podpira njene mirovne predloge. V svojih končnih izjavah pravijo komentatorji Hitlerjevega govora v Parizu, da so Hitlerjevi predlogi za Francijo in Anglijo popolnoma nesprejemljivi in da je ves Hitlerjev govor bil samo poskus, da bi Nemčija diktirala Evropi svoj nemški mir. Poluradni krogi naglašajo, da bi se pristane na Hitlerjeve pobude moral nujno tolačiti v tem smislu, da sta Anglija in Francija klonili pred nemškim mirovnim diktatom.

V zunanje-političnem odboru senata je govoril snovi ministri predsednik Daladier. Izjavil je, da se Francija in Anglija borita za to, da preprečita večne nemške napade, in da omogočita, da ne bo treba vsakih 6 mesecev znova mobilizirati. Nadaljevali bosta vojno, dokler ne zmagata, tako da bo zagotovljena vlada pravice in trajen mir. Trajen pa je lahko samo mir, v katerem dana častna beseda velja. Izključena je vsaka dominacija. Vsi morajo imeti pravico do življenja in svobode.

## RIM: Samo bilanca dogodkov

Rim, 7. oktobra. e. Vsi tukajšnji listi so objavili v celoti govor, ki ga je imel kancelar Hitler, toda brez kakršnihkoli komentarjev. Politično izjavljajo, da na merodajnem mestu Hitlerjev govor skrbno preučujejo in da bi bil zato presojati še vsek zaključek. V splošnem se more smatrati, da predstavlja ta govor v glavnem samo bilanco dogodkov in da ne vsebuje nobenih konkretnih predlogov.

Pozornost v diplomatskih krogih pa je zbudilo dejstvo, da je agencija Stefani našla na dan Hitlerjevega govora v posebni noči uradno objavila, da ni bil o priliki sestanka grofa Ciana z Ribbentropom dosežen noben sporazum glede morebitne skupne mirovne akcije. Italijanska vlada je še svojočasno podvela velike napore, da bi ohranila mir, a je kljub temu izbruhnila vojna. Zato se tudi ni hotela vezati za nobeno novo zadavno akcijo. Mussolini je že v svojem nedavnem govoru poudaril, da Italija ni z nobeno besedo vezana, da bi se udeležila vojne. Italija ima popolnoma

miroljubne namene in dela zdaj, sredi evropske krize, z vsemi silami na notranji ureditvi države ter je v ta namen razpisala velika javna dela.

Pariz, 6. okt. br. Večeraj je zunanji minister grof Ciano sprejel francoskega poslanika Francois Poincaré in angleškega poslanika sira Percyja Loraina. O tem je bilo izdano uradno poročilo, da je Ciano povabil oba poslanika k sebi, da bi ju informiral o stališču Italije.

Rim, 7. okt. br. Zunanji minister grof Ciano je sredi sprejela poljskega poslanika, ki mu je uradno sporočil osnove nove vlade in izvolitev novega predsednika poljske republike. Italijanski zunanji minister je vzel to na znanje in izjavil, da italijanska vlada še nadalje priznava poljskega poslanika kot pravočasnega zastopnika Poljske. Italijansko poslanstvo v Varšavi ni ukinjeno in je tajnik poslanstva odpotoval nazaj v Varšavo, dočim bo dosedanjí italijanski poslanik začelno ostal v Rimu.

## AMERIKA: Pod nobenim pogojem

Washington, 7. okt. s. Na konferenci tiska je izjavil predsednik Roosevelt, da ne more dati nobene izjave o govoru kancelarja Hitlerja, ker govora sploh ni poslušal. Reuter poroča, da po mnenju dobro informiranih krogov, ki so blizu Roosevelta, Amerika pod nobenim pogojem ne more sprejeti Hitlerjevih mirovnih pogojev, ki jih je in v kolikor jih je izrekel v svojem govoru v Reichstagu. Po Hitlerjevem govoru sodeči hoče imeti Nemčija še nadalje Češkoslovaško in Poljsko kot vazala, na kar pa demokratska Amerika ne bo nikoli pristala.

London, 7. okt. AA. Reuter poroča iz Washingtona, da dobro obveščeni krogi trdijo, da ni verjetno, da bi Roosevelt predlagal vojaškoletim se državam premirje preden bi dobil od Anglije in Francije vsaj zagotovila, da bosta njegovo po-

budo v načelu sprejeli. Isti krogi trdijo, da je predsednik Roosevelt sprejel z gotovim presenečenjem sporočilo o Hitlerjevem govoru, posebno zaradi tega, ker Nemčija ni sprejela prejšnjega predloga za posredovanje, ki ga je predsednik Roosevelt poslal evropskim narodom.

Washington, 7. okt. br. V kuluarjih kongresa so popoldne poudarjali, da Hitlerjev govor ne predstavlja nobene izjave za

## Demarša oslskih držav v Berlinu

**Zahtevale bodo jamstva za svobodo svoje pomorske trgovine**

AMSTERDAM, 7. okt. br. Tu so se danes iz zanesljivih virov razširile vesti, da so se prišla zunanja ministrišta držav, ki so sklenile znano nevturalno konvencijo v Oslu, med seboj posvetovati o skupni demarši v Berlinu zaradi nemških napadov na ladje teh držav.

Stockholm, 7. oktobra. s. Po tu objavljeni statistiki so nordijske nevturalne države od začetka vojne pa doslej izgubile 11 ladij, 4 od teh so zadele na mine, 9 pa je bilo topesediranih od nemških podmornic, od tega 4 švedske. Nad sto ladij je bilo odvlečenih v angleške in nemške luke v preiskavo, nekaj od teh je bilo zopet izpuščenih. Po tonazih potopljenih ladij je izgubila Norveška 15.000 ton, švedska 9000 ton, Finska nad 5000 ton, Danska nad 1000 ton.

London, 7. oktobra. z. Z velikim zanimanjem čaka angleška vlada na točno besedilo sklepov panamske konference glede ameriške pomorske teritorialne zone, ki naj bi segala 300 do 600 milj daleč na odprto morje. V krogih angleške vojne

mr. Glede na ta govor so prišli izolacionisti do sklepa, da se je treba izogibati vsemu, kar bi moglo zaplesti Zedinjene države v vojno, na drugi strani so pristali Rooseveltovi tem bolj prepričani, da je bolj kakor kdaj potrebno izpremeniti nevturalnostni zakon, ker je treba onemogočiti vsako podporo Nemčiji, ki se ji po izjavah senatorja Boraha ne more verjeti. Zedinjene države že zaradi tega ne morejo pristati na mir, kakor ga je Hitler predlagal, ker ameriška vlada ni priznala nove delitve Poljske, kakor ni priznala češkega protektorata. »New York Times« prinaša uvodnik, ki ni jem med drugim poudarja, da so simpatije vseh držav severne in južne Amerike na strani zaveznikov.

## Ne predlog, temveč opravičilo

London, 7. okt. s. Avstralski ministriški predsednik Menzies je izjavil k Hitlerjevemu govoru: To ni mirovni predlog, temveč poskus opravičiti vojno. Menzies je postavil vprašanje, ali Hitlerjev govor predvideva neodvisno poljsko državo, nacionalno integriteto Čehov in Slovkov, konec napadov ter razorožitev in ugotavlja, da vsega tega v Hitlerjevem govoru ni.

## NEVTURALCI: posredovanje izključeno

Amsterdam, 7. oktobra. e. Večerni listi so objavili Hitlerjev govor in tudi komentarje h govoru. List »Telegraph« meni, da pomeni Hitlerjev govor nadaljevanje vojne. Iz govora ni mogoče črpati nobene nade, da se bo stališče Nemčije v doglednem času približalo stališču Francije in Anglije. Iz govora se lahko tudi posnema, da se bo Nemčija še nadalje potegovala za prijateljstvo in sodelovanje z Rusijo. O kakem nevturalnem posredovanju med Nemčijo in Anglijo ter Francijo sprito Hitlerjevih izjavaj ne more biti govora. Drugi amsterdamski listi so v svojih komentarjih naglašali, da Hitlerjev govor ne vsebuje nič takega, kar bi lahko služilo za vzpostavitev miru v Evropi in zelo razočarani so tudi vsi tisti, ki so pričakovali, da bo po Hitlerjevem govoru razčiščen mednarodni položaj v Evropi.

Bruselj, 7. okt. br. Hitlerjev govor tolmačijo v belgijskih političnih krogih bolj kot opravičilo in samopoveličevanje. Po njihovem mnenju ni prinesel nobenega novega elementa v mednarodni položaj. Hitlerjevo stališče glede usode Poljske in Češkoslovaške ne daje po mnenju istih krogov zapadnim demokracijam nobenega razloga in povoda za mirovno pogajanja. Morda bo kaka druga država konkretizirala nemške mirovne predloge, vendar pa je to malo verjetno. Končno so v Belgiji presenečeni nad kratko Hitlerjevo izjavo, ki jo je podal v svojem govoru o Italiji.

## Madžari za Hitlerjeve predloge

Budimpešta, 7. okt. br. Listi so nocoj objavili Hitlerjev govor v daljših izvlečkih. Prvi komentarji izražajo mnenje, da je bil Hitler zelo zmeren. Po njihovem mnenju so Hitlerjeve ponudbe za mir ne smejo kratkoma odbiti. V nekaterih madžarskih krogih so komentirali Hitlerjev govor tako, da ga je treba smatrati kot konstruktiven mirovni načrt. V teh krogih poudarjajo, da se smatra tudi Madžarska za žrtev versajske pogodbe in si ne želi, da bi se Versailles kakorkoli v bodoče ponovili. Zlasti ne kaže odkloniti Hitlerjeve predloge, pravijo v teh krogih, v kolikor se tičejo vprašanja narodnih manjšin.

## Kaj pričakuje Berlin

**Nemški krogi računajo predvsem na posredovanje nevturalnih držav**

Berlin, 7. oktobra. e. V komentarjih Hitlerjevega govora v Reichstagu poudarjajo berlinski listi, da je brez dvoma predvsem to, da je kancelar Hitler, ko je apeliral na treznost in razum vseh državnikov, s tem odvrnil od sebe odgovornost za vse posledice, ki bi jih lahko imelo nadaljevanje vojne v Evropi. V berlinskih političnih krogih pravijo, da je bil to zadnji izraz pripravljenosti Hitlerja in Nemčije za mirovno akcijo. Več kot take pripravljenosti Hitler ni mogel izreči. Vse nadaljnje je odvisno od tega, kako bodo drugi sprejeli njegov govor in njegove predloge. Hitler tudi ni določil nobenega roka, v katerem bi morali biti njegovi predlogi sprejeti. Listi

poudarjajo zlasti moralno ozadje Hitlerjevega govora in zadržanja, kajti Nemčija je danes po zmagi na Poljskem v prestižnem in najboljšem položaju in v takem položaju je pokazala pripravljenost za ustavitve sovražnosti in za sklenitev trajnega miru, kar je najboljši dokaz, da Nemčija od zapadnih držav ničesar ne zahteva. V Berlinu mislijo, da bodo nevturalne države Hitlerjev govor sprejele z zadovoljstvom, kar bo omogočilo zlasti Italiji pa tudi Rusiji, Španiji in merda tudi Ameriki, posredovati za rešitev vseh mednarodno političnih vprašanj za zeleno mizo namestu z ognjem in mečem.

## ... in kaj pravijo drugi

**Hitler ni stavil mirovnih predlogov, marveč nove grožnje, če ne bo obveljalo stališče Nemčije**

London, 7. okt. s. Današnji listi v Angliji, kakor tudi v dominionih ugotavljajo v glavnem k Hitlerjevemu govoru, da predlogi v govoru niso mirovni predlogi, temveč nove grožnje. Mir je možen, toda samo z vlado, ki ji je mogoče zaupati. V sličnem smislu se izraža tudi francosko časopisje in tisk nevturalnih držav, zlasti Ame-

rike. Japonsko časopisje ugotavlja, da so Hitlerjevi mirovni predlogi za Anglijo in Francijo nesprejemljivi. Samo italijanski ruski in madžarski listi odobravajo Hitlerjeva izjavajanja, da si tudi ti listi priznavajo, da Hitler ni stavil nobenega konkretnega predloga.

## LONDON: Absolutno nesprejemljivo

London, 7. okt. s. Angleška vlada je izdala sredi prvo uradno izjavo glede Hitlerjevega govora. Uvodoma ugotavlja, da vlada še ni podrobno proučila Hitlerjevih izjavaj, da pa mora že na prvi pogled ugotoviti, da je Hitlerjevo stališče absolutno nesprejemljivo. Angleška vlada za vrača Hitlerjeve navedbe o poljski državi in o načinu vovajanja na Poljskem ter trditve, da je Anglija kriva za vojno. Glede mirovnih predlogov, ki jih je omenil kancelar Hitler, pa ugotavlja: Predlogi so v sedanjih obliki v mnogih ozihih nejasni in ne vsebujejo nobene sugestije za pravo krivice, storjenih drugim narodom. Kljub temu bo angleška vlada, kakor sta to v svojih govorih že napovedala ministriški predsednik Chamberlain in zunanji minister Halifax, predloge skrbno proučila, skupno z vladami dominionov in zavezniških držav. Izjavlja pa že sedaj, da 1. ne pride v poštev noben mirovni predlog, če ne reši Evrope grožnje večnih napadov; 2. zagotovila nemške vlade so se že tako pogosto izkazala brez vrednosti, da bi bilo potrebno nekaj več kakor taka zagotovila, da se ustvari zaupanje, ki je neobhodno potrebna osnova za mir.

Poluradni krogi naglašajo, da bosta angleški parlament in vlada proglasili Hitlerjeve predloge za nesprejemljive. »Evening Standard«, ki to beleži, piše v svojem komentarju: Kaj bi ostalo od sedanjega sveta, če bi velika veličila napadla svoje sosede in zavzela njihovo ozemlje pa se nato proglasila za pobornico miru? Angleški tisk naglašja, da bodo zapadne sile do kraja ostale zveste svojim vojniim ciljem. Listi tudi opozarjajo na to, da se Hitler ni strinjal s stališčem Italije, ki je svetovala kancelarju Hitlerju naj ne izreče mirovnih predlogov s tako vsebino in obliko, s kakršno jih je izrekel dejansko v svojem govoru. Ob priliki svojega zadnjega obiska v Berlinu je grof Ciano predložil kancelarju Hitlerju strogo zaupen načrt, ki ga je izdelal sam Mussolini, in v katerem je bila naglašena potreba po obnovitvi Poljske ter predlog, da naj bi se o vseh aktualnih mednarodnih vprašanjih pogovorilo pet evropskih veličil na

posebni konferenci. Mussolinijev načrt se je tikal vseh vprašanj, tako vprašanja narodnih manjšin, kolonijalnega vprašanja in tako dalje. Grof Ciano je ob svojem obisku v Berlinu dokazal, da bi Anglija in Francija težko odklonili tak načrt, kakršnega si je zamislil Mussolini. Toda Hitler je na Ribbentropov nasvet ta načrt odklonil. V ostalem pa naglašajo v političnih krogih, da so Hitlerjevi predlogi popolnoma nesprejemljivi že zaradi tega, ker ne vsebujejo dveh glavnih zahtev Francije in Anglije, to je obnovitve Poljske in Češkoslovaške ter odstranitve Hitlerizma. Te zahteve Francije in Anglije je Hitler odklonil.

»Times« pišejo: Chamberlain in drugi angleški ministri so ponovno izjavili, da bi bili pripravljeni pogajati se glede problemov, ki jih je Hitler omenil v svojem govoru. Toda sedaj ne gre več samo za vsebino predlogov za pogajanja, temveč predvsem za osebo, ki predloge postavi.

## Vojni cilji britanskega imperija

**Govor ministra Edena po radiu**

London, 7. okt. s. Na koncu radijske reportaže pod naslovom: »Imperij v vojni«, ki je prinašala poročila z vsake angleškega imperija, je sinoči govoril minister za dominijone Eden. Izjavil je, da vso veliko družbo svobodnih narodov angleškega imperija danes združijo isti duh. Vsi so odločeni, da morajo prenehati nadvladati sile in večne grožnje proti svobodi narodov, tako da morajo narodi zopet živeti svoje lastno življenje v svobodi in miru. Da bo to doseženo, bo stavil imperij vse svoje moči na razpolago. Če bodo potrebne žrtve, jih bo vsakdo prenašal z odličnostjo in mirom. Morda bodo prišli še temni dnevi, toda moč in bogastvo imperija morata zmagati. V se-

danji vojni gre za več, nego samo za imperij, gre za to, da sam duh človečanstva in civilizacije ne pade. Imperij se ne bori za to, da bi branil sedanjí sistem na svetu, temveč, da zgradi novega. Prihodnjim generacijam naj bo zagotovljeno življenje na podlagi morale in duhovnih vrednot. Vse, kar je v vojni, je v vojni. Ideal in osnova imperija je svoboda ter volja živeti in pustiti živeti druge. Treba je ustvariti trajen sporazum med narodi in trajen mir. Zato je šel imperij v vojno in s takimi ideali ne more biti poražen.

## Borzna poročila.

Curich, 7. oktobra. Pariz 10.17, London 17.94, New York 445.50, Bruselj 74.50, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 177.—, Stockholm 106.15, Oslo 101.05, Kopenhagen 86.—. Oetali tečaji ne notirajo.

